

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiile de trei ori ce conțin
cam 100 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Principii de viață și dezvoltare în descoperirea dumnezeiească supranaturală.

Scrutând și studiând omul cele ce se petrec în lumea vădută, în univers, în descoperirea dumnezeiească naturală, vede și constată, că în univers vecinic se pun în aplicare următoarele trei principii mari, și anume:

a) În lumea vădută, în natura fizică, mâna cea Atotputernică a lui Dumnezeu vecinic lucră cu o punctualitate și într-o ordine, dela carea nu se face abatere;

b) în natură nu se perde nimic, natura conservă, și valorăză totul pentru a da naștere și viață la nouă și nouă producțiuni; și

c) în natură totul se întâmplă, și petrece după un plan determinat și pentru ajungerea unui scop anumit; totul se produce, conservă și valorăză în cadrul planului și scopului, pentru carele este creată lumea și cele ce sunt într'nsa.

Vorbesc ținic și în mod neîntrerupt aceste trei mari principii de viață și dezvoltare cu omul. Și au vorbit neîntrerupt, de când omul există pe acest pământ.

Și este fapt, că dela nimerita punere în aplicare a acestor mari principii, pre cari le vedem valorându-se neîntrerupt în natura fizică, în descoperirea naturală a lui Dumnezeu, depinde în prima linie mersul neamului omenesc spre perfecțiune și prin acesta spre bună stare și fericire.

Însă starea, în carea se găsesc popórele la venirea Domnului pre pământ, și starea, în carea se găsesc și astăzi popórele, cari n'au adoptat creștinismul, ne demustră, că fără alt ajutoriu din par-

tea lui Dumnezeu, fără descoperirea Dumnezeiească supranaturală și fără neîntreruptul ajutoriu, care se revarsă asupra omului prin biserică din partea lui Dumnezeu — principiile amintite rămân nisece puteri în mâna omului, pre cari omul nu le pôte manna și esploata pentru un mers sigur către perfecțiunea și fericirea sa.¹⁾

Pecatul neascultării, comis de Adam și Eva în rai, și funestele lui consecințe: rumperea legăturii primitive dintre om și Dumnezeu, pierderea gratiei divine, întunecarea minții, aplicarea voinții omenesci mai mult spre rău, decât spre bine, și în fine durerile și suferințele și mórtea, la cari a fost condamnat omul din partea lui Dumnezeu în urma aceluia pecat, — au reclamat cu necesitate un ajutoriu supranatural din partea lui Dumnezeu, pentru ca omu să-și pótă redobândi, capacitatea și posibilitatea de a reintra și trăi în legatură cu Dumnezeu.

Acest ajutoriu supranatural al lui Dumnezeu față de neamul omenesc se realiză prin faptul venirii Mântuitorului Christos pre pământ prin îndeplinirea cpului mântuirii neamului omenesc printr'ensul și prin întemeierea și dezvoltarea istorică a sfintei sale biserici.

Ca și un mărgăritariu neprețuit vedem, că din partea lui Dumnezeu se arătă, și se activează în tot cuprinsul descoperirii supranaturale a lui Dumnezeu: îndurarea cea nemărginită a lui Dumnezeu față de neamul omenesc. Prin această îndurare vedem, că Dumnezeu pregătesce neamul omenesc pentru primirea Messiei. Acastă îndurare, precum și dreptatea lui Dumnezeu, jertfa și iertarea o vedem activându-se

¹⁾ Vedi Macarie „Introducere în teologia ortodoxă“ ș. 26.

din partea lui Dumneșeu în venirea Mântuitorului Christos pre pământ, și în sevêrșirea opului Mântuirii printrênsul. Acêstă îndurare o vedem activându-se prin înființarea bisericii Domnului, prin îngrijirea continuă și nentreruptă a lui Dumneșeu față de biserica Lui și în desvoltarea istorică a bisericii Domnului în decursul veacurilor.

Reasumând constatăm, că principiile de viață, pre cari le vedem activându-se din partea lui Dumneșeu în descoperirea supranaturală sunt: a) iubirea îngrijirea și îndurarea cea nemărginită a lui Dumneșeu față de némul omenesc, b) iertarea, abnegațiunea și jertfa, c) rămânerea și petrecerea Mântuitorului nostru Isus Christos în mod vêdut în mijlocul credincioșilor săi prin sfânta Sa biserică, și d) ajutoriul continuu, pre carele îl dă în mod nentrerupt Dumneșeu prin biserica Lui neamului omenesc în mersul său spre perfecțiunea creștină.

Prin descoperirea dumneșească naturală Dumneșeu chiamă pre om la lucru, la conservarea și buna întrebuințare a câștigului realizat prin lucru, precum și la un mod de viață și de traiu, în carele prin armonia dintre mijlocele, de cari dispunem, și scopul, pentru carele trăim, se pot ajunge scopul suprem al vieții: perfecțiunea creștină, și prin acêsta: fericirea noastră vremelnică și vecinică; ér prin descoperirea dumneșească supranaturală voința lui Dumneșeu este stéua conducetóre a vieții omenesci.

Pentru a avé omul un stimul, și un factor, carele nentrerupt și cu acea iubire, pre carea o are Dumneșeu față de neamul omenesc, se-l stimuleze, și îndemne a activa în modul său de gândire și acțiune principiile de viață și desvoltare, depuse de Dumneșeu în descoperirea sa dumneșească naturală și supranaturală, a instituit Dumneșeu sfânta Lui biserică.

Biserica este organismul viu și vêdut, instituit de Mântuitorul Christos, carele vecinic lucră în mijlocele lăsate de Dênsul: doctrina, cultul și disciplina, — la realizarea împărăției lui Dumneșeu pre pământ prin activarea voinței lui Dumneșeu în modul de gândire și acțiune al credincioșilor; ér factorul carele lucră pentru realizarea acestui scop este: *preoția și ierarhia*.

Factorul, prin carele pôte, și își câștigă, și sênte omul plăcerea de a pune în lucrare în modul său de gândire și acțiune voința lui Dumneșeu și respective principiile de viață și desvoltare revelate

și cuprinse în descoperirea dumneșească naturală și supranaturală, este: credința în divinitatea Mântuitorului Christos, credința în divinitatea bisericii, credința în divinitatea preoției și respective ierarhiei.

Credința în divinitatea Mântuitorului Christos fiind sufletul vieții și activității creștine, este natural, că tôte săgețile dușmanilor începând dela Arie și până în ziua de astăzi au fost îndreptate contra acestei credințe. Dar Dumneșeu a voit, și a dispus, ca sfânta Sa biserică să trecă prin focul tuturor acestor săgeți biruitoare.

Cestiuni scolare.

Sub titlul acesta cetim în „Telegraful Român“ următoarele:

Va mai trece mult timp însă, până când vom fi în poziția a puté dice, că deja s'a stabilit o adevărată și conscie controlă. Până atunci se ne mulțămim, putând înregistra un progres cât de cât în acêstă direcțiune. De astădată vom aminti și schița după marele pedagog și magistru în ale școlei Dr. Lorenz Kellner, câte-va regule, de cari au să se țină cei ce controlă învățământul în școlă, și preste tot starea școlilor.

Controla trebuie să fie cât se pôte de obiectivă. Directorul ori inspectorul școlar, trecând preste pragul școlei, trec în un loc sânt. Ori-ce considerațiune față de persóna învățătorului, ori ce ură, antipatie, ori ce informațiune bună ori rea despre persóna învățătorului, pe un moment trebuie să le pună la o parte, și pe cât timp duréză controla, învățătorul trebuie să fie considerat ca o persónă, cu carea primată te vești, și despre care nu voesci să sci nimic, ce ți-au comunicat alții, ci numai aceea ce însuși poți să esperiezi din propria intuițiune, și pe basa scrutărilor tale proprii.

Consideră pe învățător ca pe un strêin, față de care ai să te porți cu tótă cuviința de o parte, ér de altă parte cu mare rezervă.

Pentru a-ți puté forma o judecată proprie adevărată, e de lipsă paciență și bunăvoință, față de școlă și față de învățătorul. Dacă directorul ori inspectorul a aflat în școlă lucruri, cari nu sunt în stare a-l mulțami, și cari trebuie corese cu ori ce preș, să nu alunece nici când a-și arêta nemulțămirea în prezența elevilor, căci acêsta ar deprima pe învățătorul de o parte, ér de altă parte ar face o im-

presiune penibilă asupra elevilor, și urmarea ar fi nerespectul elevilor față de învățător, și preste tot compromiterea lui în ochii elevilor. Acésta însă ar fi în detrimentul disciplinei, și prin urmare e a se încungiura. Ori ce ne-ajuns ce este a se imputa învățătorului, trebuie se i se comunice — nu însă în prezența elevilor.

Întocmai este a se urma și cu alte neajunse, de ar fi de imputat, comitetului, epitropiei, ori directorului școlar. Elevii nu au să fie prezenți la descoperirea relelor unor școle. Nimic mai dureros ca a fi bună-ora la un examen, la o zi de sărbătoare pentru elevi și părinți, și când colo te trezesci în urmă, că dl inspector școlar ori comisarul dînsului, în prezența elevilor mustă, fie pe învățătorul, fie pe directorul, ori comitetul școlar. Atari scene sunt neplăcute, și sunt de condamnat din punct de vedere pedagogic. Da, să se descopere reul în mod franc, dar acésta să se facă la locul și timpul său.

În scurt, fie cu ocasiunea unei vizite de controlă, fie cu ocasiunea examenelor, ori la alte ocațiuni nu e permis a forma din școală sală de judecată pentru învățători ori pentru organele școlare, în prezența elevilor.

Cu ocasiunea controalei, dacă directorul ori inspectorul școlar voesce a se informa despre progresul, ce se face în școală, atunci trebuie ca însuși el să întrebe, să examineze pe elevi din lecțiunea ce au și din materialul parcurs; trebuie de altă parte să dea și învățătorului ocașiune a-și arăta metoda sau în instrucțiune, căci numai așa se poate forma o judecată dréptă asupra progresului și asupra spiritului, ce domnesc în școală. Indată-ce nu vom lăsa pe învățător ca să examineze și el însuși, carele cunósce individual pe fie-care, nu e posibil ca directorul ori inspectorul să fie în deplina cunoștință cum stă învățământul, și ce prospecte sunt pe venitoriu față de progres.

Ne lăsând pre un învățător ca să-și întrebe și el însuși elevii și să-și arete desteritatea în propunere, l-ai umilit înaintea clasei și acésta o observă iute elevii.

Pe cât de mare trebuie să fie atențiunea unui director, inspector ori comisar față de controlarea învățământului, pe atât de mult trebuie să se controleze și alte lucruri anume: interiorul și exteriorul școlii. Să fie cu luare aminte cel-ce controlază, ore: e odaia corăspundătoare, destul de spațioasă, sănătoasă, nu cumva e umedă, este curată, aerisată, apoi în-

tréga mobiliatura școlii este ore tot ce e neaparat de lipsă pentru învățător, cât și pentru elevi, cum sunt scaunele, tabla, masa, călămarele, recuisitele de învățământ etc. ?

După-ce ai trecut toate aceste sub controlă nu uita nici când dacă ești director de școală, ori inspector, ca să iai a mână și temele scripturistice ale elevilor.

Unui adevărat pedagog, 'i-ar fi de ajuns a avea înainte numai temele scripturistice, pentru-ca să-și formeze o opiniune aprópe completă față de progresul în școală. De nicăiri nu-ți formezi o judecată mai bună asupra progresului unui elev, ca și atunci când 'i-ai cercetat cu deamăruntul lucrările scripturistice făcute sub supravegherea învățătorului. Acésta s'a negles cu totul în școlile noastre și de aci ne ajutorarea tinerimii noastre când ese în viața publică. Nu e în stare a-ți scrie corect câteva șire, fiindcă nu s'a deprins destul de fundamental în școală. Esaminază deci cu scrupolositate lucrările scripturistice și pune mare pond pe ele în ori-ce școală vei intra.

Cine e încredințat a face controlă în școală să nu uite, că învățătorul de-acasă trebuie să vină pregătit în școală. Va cerceta dar' locuința dînsului, ca să se convingă dacă într'insa locuește fiul miseriei ori al îndestulirei, dacă într'insa locuește omul de școală, sau omul care numai de silă și în lipsa altei funcțiuni intră în școală, dacă într'insa locuește omul ordinii și al curățeniei, ori al nepăsării. Va cerceta cu deosebire, de unde își trage hrana sa spirituală, are o bibliotecă cât de cât, cetesce vre-un op, are abonat vre-un țiar ?

Unde în locuința învățătorului nu vei da de bibliotecă, de țiare, să scii că acela nu e omul școlii, ci un om care merge la școală, pentru a avea un codru de pâne.

Nu se poate să samene cineva dacă nu-și reînnoesce și câștigă sămênțele. Nu e posibil ca un învățător să fie bun, dacă el în odaia sa nu are o carte, nu are un țiar, care atinge specialitatea lui.

Locuința și biblioteca unui învățător sunt criteriilor, din care poți face deducțiuni asupra culturii științifice și morale a unui învățător.

Dacă ți-ai format judecată despre progresul în școală, despre școală, despre învățător în școală, și la vatra lui, în odaia lui de muncă, cercă cu deamăruntul și asupra altor împregiurări ale școlii de natură esternă. E școla cercetată ? Și din ce cauză nu

e cercetată? Facu-și datoria organele parohiale ce vin în nemijlocită atingere cu școlă, ori apoi tocmai ele împedecă, și fac de stagnéză învățământul? Care sunt referințele sociale ale părinților pruncilor? Pune-te în atingere cu organele școlare sub a căror conducere e școlă, nu mai puțin de-ți concede timpul stai de vorbă chiar și cu părinții pruncilor, spre a fi informat de mai multe isvóre asupra tuturor împregiurărilor unei școle. Numai așa vei putea afla remedii de a cura răul, unde l-ai aflat. După-ce din mai multe informațiuni și pe baza esperințelor proprii esti în stare a cunósce întrégă afacerea unei școle fă-ți și-ți exprimă sincer conclusiunile, ce ai luat, pentru-ca cei competenți să scie de ce să se țină.

Fii cu precauțiune când ai să lauți, mai precaut însă ai să fi în admonieri.

Nisuesce a stérni în învățător simțul ambițiunei nobile în ce priveșce progresul. Nisuesce pe tóte căile posibile a delătura indiferentismul organelor, care stau în nemijlocită atingere cu școlă, căci fără cooperarea acestora afacerea școlei va stagna. Imbărbătează, instruéză, admoniezá cu cumpet, unde e lipsă, fii model de energie și zel, dacă Dumneđu te-a pus în pozițiune a controla o școlă și a lucra pentru înaintarea némului tđu. Să nu uite un director ori inspector de școle, că neglijența ori energia lor, póte să le aducă bléstemul unei generațiuni eventual binecuvântarea și laudele neperitóre.

Anunț literar.

Dilele acestea a apărut în tipografia noastră diecesană: „Calendarul pe anul dela Christos 1894.“

Acest calendaru, care a implinit deja al 15-lea an de aparițiune, a avut dintre tóte calendarele române cea mai mare trecere, — un lucru acesta, care ofere solidă garanție, că calendarul tipografiei noastre va intimpina și de astă-dată aceeași primire bună, de care fu împărtășit și în anii precedenți.

Pe o întindere de peste 136 pagine, acéstă carte cuprinde tóte condițiunile de lipsă pentru un calendar bun și instructiv, cu un material bogat, ales și interesant, fórte potrivit pentru trebuințele poporului român.

Inregistrăm aci cuprinsul întreg, care probéză în destul valórea lui literară și calendaristică:

I. Partea pur calendaristică cuprinde: 1) Cronologia pe anul 1894; Păscălia séu semnele crono-

logice pe anul 1894; Sărbătorile și alte ڃile schimbăcióse; Cele patru anotimpuri; Regentele anului; Eclipse (intunecimi); Posturile de peste an și lunile după calendarul Iulian și Gregorian, cu un anex despre lucrările ce sunt a se face la fie-care lună în economie și agricultură. 2) Calendaru metereologic séu fazele lunilor și profetii climatice pentru anul 1894. 3) Calendarul Evreilor. 4) Calendarul Mohamedanilor (al Turcilor). 5) Caracteristicile anului 1894. 6) Arătare despre datul anului 1894. 7) Genealogia casei domnitóre austriace. 8) Casele domnitóre din celelalte state europene. 9) Șematismul Metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania în general și al diecesei Aradului în special, cu date statistice despre tóte protopopiatele diecesei aradane, cuprinđend tóte comunele bisericesci cu preoții și învățătorii lor. 10) Consemnarea tégurilor din Ungaria și din Ardeal. 11) Tacsele postale și telegrafice. 12) Monetele séu banii vechi și noi. 13) Tarifa căilor ferate. 14) Calendarul lui Falb. 15) Scala timbrelor.

II. Partea literară: 1) „Ileana cu pěrul de aur și Leneș împěrat.“ Poveste inedită de N. Petra-Petrescu. 2) „Bărăganul,“ poesie, de V. Alecsandri. 3) „Regina Ostrogoților,“ de George Coșbuc. 4) „Șciința în serviciul omenimei,“ tractat știintific (al patruea capitol.) 5) „Fatma,“ de G. Coșbuc. 6) „Steagul cel negru“ (din mitologia grecéscă.) 7) „Cel mai bun vis,“ de Th. D. Speranța. 8) „Făloșia ori superbia încă e bółă,“ de I. Groșșoreanu. 9) „Plângerea Românului,“ de R. Bortoș. 10) „Baladă,“ de V. Sala. 11) „Vălean“ baladă populară, de R. Bortoș. 12) „Cântece populare,“ de R. Bortoș. 13) „Sentințe,“ de Petra-Petrescu. 14) „Diverse distracțiuni,“ și 15) Anunțuri din tóte branșele.

Calendarul se află de vëndare la tipografia noastră și la tóte librăriile din țeră. Mai adaugem, că calendarul tipografiei noastre, în raport cu volumul seu este cel mai ieftin calendar românesc: Prețul broșurat numai 30 cr.

D I V E R S E.

* *Jurământul armatei.* În ڃiua de 1 Noemvre s. n. a. c. soldații înrolați în armata cesaro-regéscă în anul acesta, aflători în fortăreța din Arad au depus de nou jurământul. Fiind soldații staționati în fortăreța din Arad în majoritate români, la cererea comandai militare fu esmis pentru acest act solemn din partea Pré Sântiei

Sale părintelui Episcop Ioan Mețianu, protosințelul Augustin Hamsea.

După servițiul divin, oficiat în piața de paradă de către preotul regimentului, protosințelul Aug. Hamsea ținu soldaților în limba română un discurs, în carele le esplică însemnătatea jurământului, îndemnând pre soldați a ține între toate împrejurările la sântenia jurământului cu deplina lor credință în Dumnezeu și cu acea sântenie, alipire și credință neclătită, de carea a fost condus poporul nostru în timpuri bune și grele către Maiestatea Sa Pręgloriosul nostru Împerat și Rege apostolic, către Augusta Casă domnitorie și către patriă.

Discursul părintelui protosințel a făcut cea mai bună impresiune asupra soldaților și asupra corpului oficerilor. Urmă apoi depunerea jurământului cu totă solemnitatea, ęr după acesta sub sunetul muzicii regimentului urmă defilarea înaintea dlui general și a corpului oficiresc.

* *Sinodul episcopesc* al bisericii ortodoxe sërbe a ales de Episcop pentru scaunul vacant al diecesei din Buda pre protosințelul Gerasim Petrovici, ęr pentru diecesa Neoplantei pre archimandritul German Opacici.

O călătorie în jurul lumii. ȶilele trecute s'a întors la Viena A. S. ces. și regescă Archiducele Francisc Ferdinand, nepotul Majestății Sale și moscenitoriul presumptiv al tronului, Francisc Iosif, din călătoria de 10 luni, pe care a făcut'o în jurul lumii. În decursul acestei călătorii, — spun ȶiarele vienesę — archiducele și-a însęmnat ȶi de ȶi impresiile și esperiențele. Memoriile acestea formeză vr'o 12 volume, de câte 120—150 de fețe, scrise toate chiar de mână archiducelui. Ele se vor tipări, însă numai pentru un cerc fôrte restrâns. Dęr materialul sciintific din aceste memorii va forma obiectul a douę volume, destinate publicității și din care unul va trata despre vieța ómenilor din țerile exotice, prin care a trecut prințul, ęr altul despre vieța animalelor din aceleași ținuturi.

Memoriile, spun ȶiarele, sunt scrise cu mult temperament. Fôrte cu deamęnuntul sunt caracterizate particularitățile Budiștilor, Bramanilor etc., fanatismul religios al Fakirilor, particularitățile istorico-culturale ale țerilor și locuitorilor.

Cn deosebire esceléză prințul în descrierea diferitelor jocuri și petreceri de sport ale popórelor exotice. El nu negligeză însă nici-decum amęnunțele culturale, pe lângă cele etnografice: astfel, de pildă, arată un mare interes pentru marile industrii din India, Australia și America.

Descrierile de peisage nu sunt nici ele negliate. O deosebită impresie au făcut asupra prințului munții Himalaia.

Colecțiunile, pe cari le-a adus archiducele din călătoria sa, sunt fôrte număróse. Ele ocupa nu mai puțin de patru sute de lăȶi și sunt împărțite în colecțiuni de istoria națională, de istoria artei și curat etnografice. Arme, giuvaerice, vase, idoli, cãrți, etc., tot ce s'a pa-

rut archiducelui curios și interesant a colecționat în cele 400 de lăȶi.

Trofeele de vęnatóre formeză o colecție a parte; și acestea se numără cu miile. Fiarate ucise de archiducele, care e cel dintâi vęnător din monarchia austro-ungară, se ridică la un număr respectabil; printre ele se numără: douęzeci de tigri, nouę leopardi și doi elefanți.

După prima sa vęnatóre de tigri în India, archiducele a scris în memoriile sale următóarele cuvinte:

„Sciu sę-mi păstrez sãngele rece la vęnatóre, — cu toate astea însă trebuie sę mărturisesc, că în momentul, când am vędut înaintea ochilor primul tigrul, am simțit svãcnindu-mi inima“..

* *Botezul principelui Carol.* Duminica trecută s'a efeptuit la Sinaia botezul prințului Carol al României prin Înalt Prę Sanția Sa Metropolitul Pimate cu mare solemnitate. La męsa ce s'a dat la palat din incidental acesta I. P. S. S. ținū următóriul toast:

Sire, Biserica română, totdeuna inspirată de Dumnezeu pentru marile evenimente și faptele împodobitóre și folositóre națiunei, la timp trimise de Provedință pentru înțelępta nóstră conducere, simte și acum cea mai mare bucurie, ca și țera și augusta Vóstră familiă.

Dragostea, cu care biserica cuprinde acest eveniment al nascerei și botezului Principelui Carol, este atât de mare, încât a strãbătut în rãrunchii țerei, care se crede în această ȶi, cea mai fericită.

Munca și strãdania M. Vóstre în timp de 27 ani a adus acéstă bucurie nesecată Românilor, de aceea și mâna Providenței este puternică asupra unsului sęu, care conduce destinele acestei frumóse și mănóse țeri.

Sę trăiți, Majestate! Traiésză A. S. I. ducesa de Saxa Coburg Gotha! Traiésză A. S. R. principele Ferdinand, moștenitor al tronului cu soția sa principesa Maria! Traiésză principele Carol fiul țerei și al bisericii române ortodoxe.

În urmă invitații se retrag și cu trenul de sęră pãrãsesc Sinaia. I. P. S. S. Mitropolitul primat a fost ținut sęra la masă.

Printre cadourile făcute, remarcãm: Un lęgan de lemn sculptat, din Veneția, de o frumsețe remarcabilă, dãruit de M. S. Regina.

Leagęnul era în forma unei scoici lungãrețe susținută de cãtră nisce ingeri și asemea pologul este fôrte fin lucrat.

Un leagãn de flori naturale, făcut la Viena din partea consiliului de miniștri. Leagęnul era compus din flori de camelie și liliac, de asupra o corónă alcătuită din margarete galbene, la picioarele leagęnului monogramul regal în violete de Parma.

O içonă de aur fôrte frumos lucrată reprezentând pe Maica Domnului și pe Isus Christos și baptisterul, în care a fost botezat principele din partea Mitropolitului Primat.

Batalionul 2 de vęnători a oferit o uniformă complectă de vęnători pentru un copil de 2 ani.

Ofițerii în rezervă o săbiuță de argint și un coș cu flori.

Mărturiile ce s'au distribuit erau lucrate în argint și aur și aveau panglice tricolore cu următoarele inscripții: *Carol al României, născut la 3 Octomvre 1893 și botezat la 17 Oct.*

Fie-i zilele multe și fericite!

În timpul ceremoniei s'au împărțit medaliile făcute de primăria capitalei.

* **Metropolitul primat al României** într'un discurs, ce l'a ținut cu ocazia deschiderii sesiunii de toamnă a Sf. Sinod, a accentuat, că dorește să vadă rezolvate următoarele chestiuni: uniformarea slujbei bisericesci, iconografia națională, modificarea înbrăcăminteii preoțesci și ficsarea definitivă a parochiilor.

* **Tergul de țără al Aradului** început alaltă-eri în 3 Noemvre n. a fost foarte bine cercetat, cum arare-ori s'a vădit altă dată la astfel de ocaziuni, de ocaziuni de mulțime de cumpărători și vîndători. Cu deosebire au avut trecere vitele cornute, cari s'au vîndut cu preț bun. De asemena s'au vîndut cu prețuri bune pomele și legumele. Vinars de prunc încă s'a adus mult la piaț, care a avut trecere.

* **Societatea de lectură** a junimei române din Budapesta „Petru Major“ constituindu-se în ședința sa generală din 15 Octomvre a. c. și-a ales comitetul pe anul 1893/4 în următorul mod: Președinte Elie Dăianu stud. phil., vicepreședinte Iuliu Maniu stud. jur., secretariu George Demeteru stud. jur., notari Onisifor Bejiu stud. techn. și Aurel Vlad stud. jur., cassariu Enea Papiu stud. jur., controlor Sever Colbasi stud. jur., bibliotecari Dimitrie Lupanu, stud. phil. și Constantin Lacea stud. phil., redactor la fôia „Roza cu ghimpi“ Athanasie Gava stud. med., colaboratori Octavian Vasu stud. jur. și Alexiu David stud. jur. În comisiunea literară Ioan Bunea stud. phil. președinte, Octavian Vas stud. jur. referent, George Adam, Aurel Vlad, Iuliu Maniu, Nicolae Manoiu toți stud. jur. și Valeriu Suciu stud. phil. membri.

* **Convocare.** Mult Stimați membri ai Reuniei învățătorilor ort. rom. ai tractului Chișineu, conform concludusului adus în Ședința adunării acelei reuniuni ținută în Pil la 1/13 Marție 1893. se invită și pe acesta cale a lua parte cu toții la Ședința adunării, ce se va ține la 1/13 Noemvre a. curinte în Șiclău la școla conmembrului Ștefanu Capra. — Bichșiu, 22 Oct. (3 Noemvre) 1893. — Florianu Popoviciu inv. rom. ort.

† **Necrolog.** Preotul Dionisiu Luțiaiu după un morb scurt în etate de 43 ani, și după al 17-lea an al preoției sale Sâmbătă în 16/28 Octomvre a. c. după ameași la 2 ore fără de a fi putut fi împărțisit cu sântele taine, au trecut la cele eterne.

Înmormântarea s'a celebrat în 17/29 Oct. Delegatul D-lui Protopop au fost D. preot. Vichentiu Marcoviciu, cerele dinpreună cu D-nii preoți; Svetoniu Popovi-

ciu, Ierosim Luțiaiu, Nicolau Chicin și Georgiu Telescu au îndeplinit serviciul funebral; ér cântările au fost executate de 12 învățători.

Defuuctul au lăsat după sine în cel mai profund doliu, neconsolabila sa soție și patru minorenii, numeroși consăngeni și amici precum și pe întreg poporul din Ceadul-Unguresc; cari toți cu lacrimi în ochi l'au petrecut la vecinica odihnă. — În veci amintirea lui!

Concurse.

Conform concludusului Ven. Consistoriu aradan Nr. 8. Octomvre a. c. Nr. 4400/1893, se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan temporal din **Totvaradia**, pe lângă parochul protopop Vasile Beleş, cu termin de **30 zile dela prima publicare.**

În suscitatul concludus consistorial se dispun următoarele:

„Parochia Totvaradiei se enuncie de clasa primă și dela recurenți se cere calificațiune de clasa primă și că alegândul capelan se căpăte una jumătate atât din pământul parochial cât și din toate celelalte venite. În acel cas însă când nu s'ar afla măcar doi recurenți de clasa primă, séu și decă s'ar afla mai mulți, dara o parte considerabilă din popor ar pretinde a se candida și recurenți de clasa a doua în asemenea cas se concede a se candida și recurenți de clasa a doua.“

Suplicile de concurs, instruate conform prescriptelor Statutului organic §. 13., sunt a se înainta la protopresbiterul concerninte în M.-Radna. Concurenții, în sensul §-lui 18. din Regulamentul pentru parochii, se pot înfacișia înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra și a cuventa.

Totvaradia, din ședința comitetului parochial, ținută în 17/29. Octomvre 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: VASILE BELEȘ, m. p. protopresbiterul Radnei.

—□—

Din lipsa de recurenți, neputându-se ține alegerea de preot la vacanta parochie gr. or. rom. de clasa III. din **Fădimac**, fost prefiptă pe 14/26 Octomvre a. c. prin acesta de nou se escrie concursul la aceeaș parochie vacantă cu termin de alegere pe **21 Noemvre st. vechiu a. c.**

Emolumintele sunt: una sesiune de 30 jugere, parte arătoriu, parte fênaț; intravilan parochial; dela 180 numere de case câte 1/4 meț de cucuruz în bômbe și ștola aici usuată.

Recursele ajustate conform §-lui 13 din „stat org.“ se se trimită până la 19 Noemvre st. vechiu a. c. Părintelui protopresbiter tractual, George Creciunescu în Belincz, u. p. Kizsetó; având recurenții în vre-o Duminecă, ori sərbătore a-se presentă în biserica locală, spre a-și arêta destertiatea în cântări, ori cuvântări bisericesci.

Fădimac, în 14/26 Octomvre 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. protopresbiter.

—□—

Amăsurat dispozițiunii Venerabilului Consistoriu de dato 11 Oct. a. c. Nr. 4719, să escrie de nou concurs pentru ocuparea definitivă a stațiunii de învățator la școala populară din **Ianova**, inspectoratul Timișorii, cu termen de alegere pe ziua de **14/26 Noemvre a. c.**

Salarul anual al învățătorului: 1) bani gata 158 fl. v. a. 2) 50 chible de grâu; 3) 3 jughere de livadă, după cari alesul va suporta sarcinile; 4) 32 metri lemne afară de cele pentru încălzitul salei de învățământ; 5) pentru conferință 6 fl. v. a. ér pentru scripturistică 5 fl. v. a. 6) dela înmormântări 50 cr. 7) cuartir liber cu grădină și estravilan.

Reflectanții au să și subșternă recursesele ajustate cu testimoniu de cualificațiune, limba magiară și atestat de conduită morală pré on. oficiu protopresbiteral al Timișorii (Fabrik). Recurenții cari vor dovedi aptitudinea de a conduce cor vocal, vor fi preferiți. În fine concurenții au a să presenta în s-ta biserică de acolo, în vre-o Duminecă ori sêrbătoare, spre a-și arêta desteritatea în cânt și tipic.

Comitetul parochial.

Cu consensul protopresb. tractual: Dr. TR. PUTICI, m. p. inspector de școle.

—□—

Concurs pentru deplinirea parochiei **Carpenet**, în tractul Vasoului cu termen până la **14 Noemvre v. a. c.**

Dotățiunea consta: din o sesiune de pământ arêtoriu și fênaș de clasa III, locuință liberă, două intravilane parochiale, stôlele usuete, și câte o ți de lucru dela casă; care tôte computate corespund la o parochiă de a treia clasă.

Tot atunci să vă deplini și stațiunea învățătorască, cu carea e înpreunat salariul: 125 fl. bani gata, 8 cub. de bucate, 8 stângeni de lemne, o ogradă, un pământ estravilan de 7 holde și venitele cantorale, care tôte dau o suma de 300 fl.

Reflectanții au să și trimită petițiunile lor conform stat. organic până la terminul de sus, la subsrisul în **Beiuș**.

Beiuș, 14/26 Octomvre 1893.

În conșelegere cu comit. parochial:

Vasilie Pap, m. p.

protop. Vasoului.

—□—

Pentru stațiunea învățătorască dela școala rom. gr. or. din **Șomoscheș**, îngremiată, cottul Arad inspectoratul școlar Broș-Ineu, cu terminu de alegere **30 zile dela prima publicare**.

Emolumentele împreunate cu această stațiunea sunt: 1) în bani gata 300 fl., 2) pentru conferința 10 fl., 3) scripturistica 5 fl., 4) opt stângeni lemne din care e a să încălzi și școlă. 5) 4 jugere de pământ cu dreptul de pasc. 6) de mormântări mari 40 cr., dela mici 20 cr., 7) pentru curatoratul școlii să va îngriji comuna bisericăscă. Până când comuna va edifica locuință sêpărată, alegêndul învățator va avé a locui sub un edificiu cu celalalt învățatoriu și va folosi 1/2 intravilan și până atunci și după edificarea locuinței.

Dela recurenți să recere testimoniu de preparandiă și de cualificațiune, atestat despre conduită.

Recurenții vor avé a trimite recursesele lor adresate comitetului parochial din Șomoscheș Pré Onor. Dnu protopresbiter Ioan Cornea inspect. școl. în Broș-Ineu (Broș-Jenő), avênd a să presentă în biserică în vre-o Du-

mineca sêu sêrbătoare, spre a-și arêta desteritatea în cânt și tipic.

Șomoscheș 1 Octomvre 1893.

Comitetul parochial.

In conșelegere cu: **IOANU CORNEA**, m. p. protopop și inspect. școl.

—□—

Cu ordinățiunea Ven. Consistoriu eparchial de dto 23 Septemvre 1893 Nro 4372 decretându-se sistemisarea unei capelanii temporale lângă purochul Georgiu Crainic din **Nădab**, în protopopiatul Chișineului, pentru ocuparea postului de capelan să escrie concurs cu termen de alegere pe Duminecă în **21 Noemvre a. c. st. v.**

Emolumentele încopciate cu acea parochie să urcâ anualminte la suma de 800 fl. v. a. din care jumătate va fi dotațiunea alegêndului capelan.

Recursesele ajustate cu documentele recerute pentru parochie de clasa primă adresate comitetului parochial din Nădab să-le subșternă oficiului protopresbiteral în B.-Gyula până la 15 Noemvre a. c. st. v. ér sub durata concursului să se înfășoșeze în sânta biserică din loc pentru de a-și arêta desteritatea în cele rituale, pe lângă observarea dispozițiunilor din regulamentul pentru parochii.

Se observă că alegêndul capelan, după mórtea parochului, va urma de paroch fără a să mai supune la alta alegere.

Dat din ședința comitetului parochial gr. or. rom. din Nădab, ținută în 7 Octobre 1893.

Georgiu Crainic, m. p. *Demetriu Muscanu, m. p.*

preș. com. par.

not. com. par.

În conșelegere cu mine: **IOSIF BEȘAN**, m. p. adm. protopopesec.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de clasa III, din **Bontșeci**, în protopresbiteratul Butenilor, prin această să deschide concurs cu termen de alegere până la **14 Novemvre a. c.** în care ți va fi și alegerea și până când recurenții pe calea P. On. oficiu protopresbiteral și vor substerne recursesele și să vor presenta în vre-o Duminecă la biserică din loc spre a să face cunoscuți cu poporul.

Venitele acestei parochii sunt: 1) O sesiune de pământ parte arêtoriu, parte fênaș dat în arêndă aduce 160 fl. 2) pentru rescumpărarea birului 120 fl. 3) stôlele usuete 190 fl. Suma: 470 fl.

Bontșeci, la 14 Octobre 1893.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: **CONSTANTINU GURBANU**, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru vacanta parochia de clasa III, din **Voivodeni**, în protopresbiteratul Butenilor prin această să escrie concurs cu termen de alegere pe **21 Novembre a. c.**

Venitele încopciate cu această parochiă sunt: 1) O jumătate sesiune pământ arêtoriu, carele dat în arêndă aduce 280 fl., 2) birul dela 60 căși 60 fl., 3) stôlele îndătinate 80 fl. Suma: 420 fl.

Preotul cu o cale va fi și învățatoriu pentru care de chilini va căpêta 100 fl. — Preotul va avé cuartir liber în casa parochială și va folosi două grădini: a cășii parochiale și a școlii.

Recurenții până la terminul alegerii și vor substerne recursesele lor pe calea oficiului protopresbiteral și

să vor prezenta vre-odată la biserică spre a se face cunoscuți cu poporul.

Voivodeni, la 14 Octobrie 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CONSTANTINU GURBANU, m. p. protopresbiter.

În nex cu Inaltul decis al Venerabilului Consistoriu diecesan aradan Nr. 4232/1893, pentru deplinirea capelaniei temporale pe lângă veteranul preot Nicolae Stoianu din comuna Chesinț — protopresbiteratul Lipovei — se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu parochia veteranului preot Nicolae Stoianu sunt: Una sesiune parochială; un plaț parochial, birul preoțesc și stolele usuete, cari tôte la olaltă computeate în bani, dau un venit anual de 800 fl. v. a.

Capelanul alegând va avé în folosință una jumătate din tôte venitele parochiei, până ce preotul Nicolae Stoianu va fi în viêtă; ér când acesta va inceta din viêtă, capelanul conform §. 4 din regulament, va urma ca paroch.

Recurenții sunt avisați: ca recursele lor, instruite conform recerînțelor legali pentru parochie de clasa primă și adresate comitetului parochial din Chesinț, se le subșternă subscrisului protopresbiter în B.-Lippa, până la terminul de mai sus, precum și a se prezenta în vr'o Dumineca ori sêrbătore în s-ta biserică din Chesinț spre a-și arêta desteritatea în cele rituale și respective în oratorie.

Chesințu, 3/15 Octomvre 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopop și inspect. școl.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătorești la șcôla rom. gr. or. din comuna Șistarovêțu, — protopresbiteratul Lipovei — se escrie concurs cu termin până la 8/20 Noemvre a. c. când se va ținé și alegerea.

Salariul anual împreunat cu acêstă stațiune învățătorească este:

1) În bani numărariu 400 fl. (800 corône), aci sunt computeate și diurnele pentru conferințe, precum și relutul pentru scripturistică. 2) 4 jugere de pământ, parte arêtoriu, parte fênaț. 3) 48 metri de lemne din care are a-sê încâlđi și sala de învățămênt. 4) Cortel liber cu 2 chilii și grădină de legumi, precum o grădină estravilană. 5) Dela înmormântări unde va fi poftit onorariu de 50 er. Sê notéză că din acest salariu, vêduva reposatului învățatoriu George Bocu, va folosi cortelul și jumătate din salariu până la 1 Februaru 1894.

Recurenții sunt avisați, ca recursele lor ajustate cu documentele legali recerute și adresate comitetului parochial din Șistarovêțu, sê le subșternă până cu o și nainte de terminul indicat mai sus, subscrisului inspector scolaru în Lipova (B.-Lippa) precum și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sêrbătore în s-ta biserică din Șistarovêțu spre a-și arêta desteritatea în cântare și tipic.

Șistarovêțu, în 7/19 Octomvre 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopop și inspect. școl.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătorești la șcôla rom. gr. or. dia comuna Zabalțu, — protopresbiteratul Lipovei — se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acêstă stațiune învățătorească, este:

1) În bani numărariu 300 fl. v. a; 2) Pentru conferință 10 fl; 3) Pentru scripturistică 5 fl; 4) 32 metri de lemne din care are a se încâlđi și șcôla de învățămênt. 5) 4 jugere de pământ estravilan; 6) Cortel liber cu grădină intravilană.

Recurenții sunt avisați, ca recursele lor ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului parochial din Zabalțu, se le subșternă, până la terminul susindicat, subscrisului inspector scolar în Lipova (B.-Lippa); precum și a-se prezenta în vr'o Duminecă séu sêrbătore în s-ta biserică din Zabalțu, spre a-și arêta desteritatea în cântare și tipic.

Zabalțu, 16/28 Septemvre 1893.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopop și inspect. școl.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clasa a III. din Zimbru cu filialele Dulcele și Brusturești protopresbiteratul Halmagiului se escrie concurs cu terminul de alegere pe 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele anuale sunt: dela 176 numeri de case câte una măsura de cucuruz sfârmat, pământ parochial, stolele îndatinate, cuartir corespundêtor și grădina de legumi, care tôte la olaltă fac 596 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acêstă parochie sunt avisați cu recursele lor proveđute cu tôte documentele prescise în statutul organic, adresate comitetului parochial, a-le trimise protopresbiterului tractual Ioan Groza în Halmagiu până la 6/18 Novembre a. c.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: IOAN GROZA, m. p. protopop.

Sê escrie concurs la stațiunea învățătorească din Coroiu cu terminul de alegere în 26 Octomvre a. c.

Salariul este: 1) Bani gata 132 fl; 2) În naturale: 8 cubule de grâu, și 6 cub. cucuruz (sfârmat) 3) pământ învățătoreșc cu un venit anual de 40 fl; 4) patru măji de fên; 5) patru stângenii de lemne de foc pentru învățatoriu.

Cuarter comod cu grădină de legume, pentru conferință (și reuniune) 5 fl și venitele cantorale.

Salariul sê solveșce la pătrariu.

Contribuția pentru pamênturile învățătorești o solveșce comuna bisericésca.

Aspiranții la acest post sê-și trâmîtă recursul ajustate cu documentele necesare la subsemnatul protopresbiter în Ucuriș (Ökrös) ér până la alegere pot a-sê înfăcișia în biserică de acolo, ca sê-i cunôscă poporul, și sê-și arête vrednicia în cântările rituale.

Ucurișiu, 5/17 Octobrie 1893.

Pentru comitetul parochial:

Petru Suciu, m. p. protopresb. și insp. școl.